

KOHO KOHTIA

NUMERO 27

TAMMIKUU 2024

Sukuseuran ohjelmallinen toiminta loppuu v. 2023

Mitä meille tulee Karjalasta mieleen? Ikuinen kesä, tuomien kukinta ja kultakäkien kukkuminen! Koska vietämme sukuseuran toiminnan päätöshetkiä, voimme palauttaa mieleemme Karjalan parhaimmat puolet! Näihin maisemiin jäi vanhemman sukupolvemme ikuinen kaipuu. Me nuoremmat emme enää tunne samaa tunnelatausta, mutta haluamme kuitenkin kunnioittaa esivanhempiemme elämän tärkeitä arvoja ja ihanteita. Sukuseuramme logo tiivistää asian:

Pitäkäämme yllä perinteitä, perinteet ylläpitävät meitä!

PÄÄKIRJOITUS:

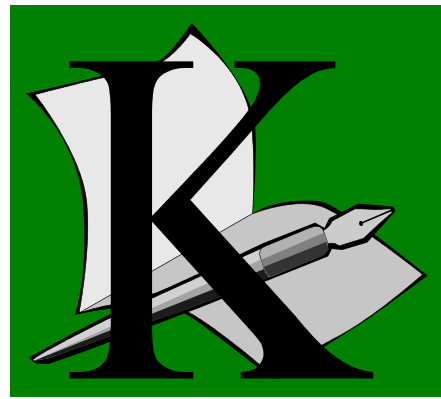
SUKUSEURA MUUTTUU VERKOSTOKSI

Kaikella on aikansa ja maailma muuttuu. Sukuseuramme kohdalla aika on tullut täyteen, kun aktivistit vanhenevat ja voimat toiminnan pyörittämiseen ja kehittämiseen vanhenevat eikä uusia jäseniä ole noussut nuoremmista sukupolvista. Kesällä 2023 päätettiin, että yli 30 vuoden toiminta lopetetaan vuonna 2024. Samalla kuitenkin päätettiin, että sukuseuran perintö voi olla

kuin alustana verkostolle, jonka varassa Kohoset ja heidän ystäväpiirinsä voivat halutessaan ottaa yhteyksiä, tavata ja jopa järjestää yhteisiä retkiä ilman virallisen yhdistysorganisaation vaatimia toimia. Seura voisi jopa siirtyä nykyaikaisesti pilveen, ei kuitenkaan pilven päälle.

... jatkuu

KohoKohtia nro 27 2023

Sisällysluettelo

	<u>sivu</u>		
Kansi ja pääkirjoitus	1-2		
Sisällysluettelo	3		
Karjalan ja Sortavalan laulut	4		
Puheenjohtajan palsta	5		
Vuoden 2023 sukukokous Aulangolla	6-7	Sukuseuran lakkauttaminen	15
Kuvia Aulangon sukukokouksesta	8	Kymmenen nimeä Kohosista	16
Lisää kuvia Aulangolta	9	Kohokkaita ja lässähdyksiä	17
Varsinaiset sukukokoukset 36 vuoden ajalta	10	Kohoskahvit Raaseporissa	18
Sukuseuran avainhenkilöitä	11	Kaija Kangasmaalle muistopuhe	19-21
Kirjaesittely: Evakkojen perilliset	12	Pekka Simpura perusti KohoKohtia-lehden	21
Kohosia Karjalan kirjureina: Karjalan lehden liite	13	Kohosten Kohokohtia	22
Kohosen Sukuhistoria: Karmalasta kauemmalle	14	Korkean iän Kohoset	23
		Takakansi:	
		Aulangon näkötorilla	24

KOHOKOHTIA

**Kohosen Sukuseura ry:n
Sukulehti (Per. 1992)**

**VASTAAVA TOIMITTAJA:
Jussi Simpura**

**KUVAT:
Pirjo Lehtinen**

**TOIMITUSSIIHTEERI/TAITTO:
Pirjo Lehtinen**

**sähköposti:
aune.lehtinen@kolumbus.fi**

**internet:
www.kohosensukuseura.fi**

**TOIMITUSKUNTA:
Sukuseuran hallituksen jäsenet**

Kiitokset kaikille osallistujille!

Muistoja Sortavalasta ja Karjalasta

Laulu Sortavalalle !

Siel' on Laatokan rantamilla Sortavalamme kaunoinen,
ja niin usein iltasilla minä sinne kaipailen.

”Minä muistan sen tähtiötä, pihapuistoja kukkineen,
avaruuksien säihkyvöitä ja kimmeltä salmiveen.”

Joe et vieras sä sitä usko, mene sinne vain katsomaan,
minkälainen aamurusko siellä saattaa ollakkaan!

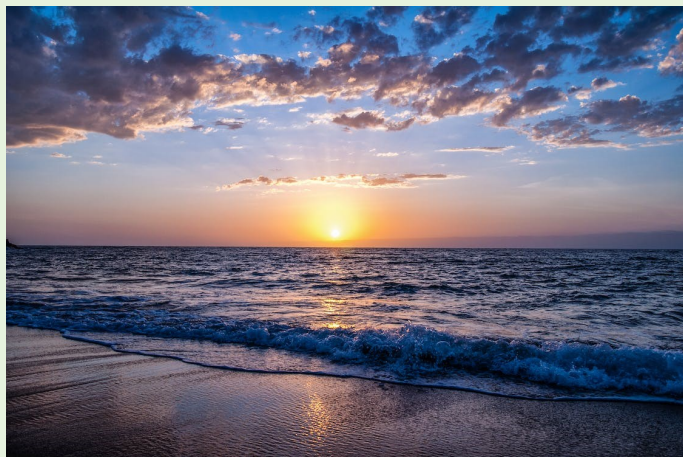
”Miten päivä on kirkkahampi sekä ehtoo rauhainen,
miten mielikin haikeampi ja maailma kaukainen”

Karjalan kunnaille lehtii puu

Jo Karjalan kunnaille lehtii puu
Jo Karjalan koivikot tuuhettuu.
Käki kukkuu siellä ja kevät on
Vie sinne mun kaihoni pohjaton

Siel' usein matkani määrätöin
Läpi metsien kulki ja näreikköin
Minä seisoin vaaroilla paljain päin
Missä Karjalan siintävän eessäin näin.

Mä tunnen sun vaaras ja vuoristovyös,
Ja kaskies sauhut ja uinuvat yös,
Ja synkkäin metsies aarniupuut
Ja siintävät salmes ja vuonojes suut.

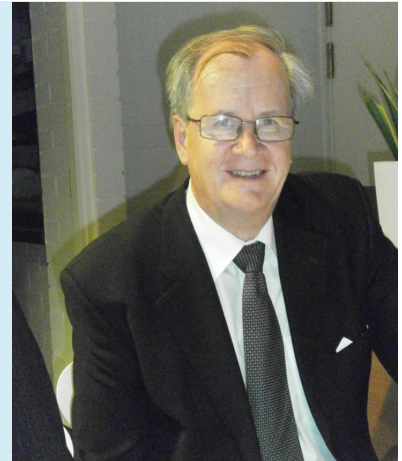

Mitä perintöä sukuseura voi jättää tulevaisuudelle ?

Sukuseura on nyt joutunut ajattelemaan tulevaisuutensa uudelleen, kun se on päättänyt lopettaa toimintansa. Hyvin järjestäytyneessä maassa tämä ei käy käden käänteensä, niin kuin nähdään Hilka Summan kirjoituksesta tässä lehdessä. Sukuseuralla on tämänkin jälkeen erilaisia tulevaisuuden näkymiä.

Ne kaikki liittyvät siihen, minkälaisen perinnön sukuseurasukupolvet, noin kaksi polvea meidän tapauksessamme, jättävät nuoremmille myös sukuseurapiirin ulkopuolella.

Perintö koostuu asioista, jotka kaikki päättyvät –sto tai stö:

Arkisto: Siinä on valokuvia, pöytäkirjoja, talousraportteja, valmistelupapereita ja erilaista taustadokumenttia aina sukuseuran perustamisesta sen toiminnan lakkauttamiseen. Toiveemme on, että arkisto ainakin osittain voisi säilyä Kansallisarkiston kokoelmissa.

Rahasto: Rahaa on aina tarvittu, sitä on onnistuttu keräämään perustarpeisiin ja joskus sitä on riittänyt rahastoksi asti: meillä oli pitkään tukena Aaro Kohosen rahasto. Nyt rahat ja rahasto on käytettävä loppuun toiminnan lopettamistoimiin, ja rahaa niihin vielä tarvitaan yhden jäsenmaksu-keruukierroksen verran..

Sivusto: Kysymys kotisivusta ja sen kautta saavutettavissa olevasta materiaalista on hankala. Netistä on vaikea poistaa mitään, mitä sinne on laitettu – vai onko? Ja netistä voi olla vaikea löytää mitään, vaikka se olisi sinne laitettu. Vaarana on, että sähköinen materiaalimme katoaa bitti-avaruuteen.

Verkosto: Kesän 2023 lopettamiskokouksessa ajattelimme, että sukuseuran jälkeinkin sukulaiset voisivat pitää halutessaan yhteyttä löysänä verkostona. Voitaisiin vaikka osallistua porukalla retkille eri tutustumiskohteisiin, erilaisten muiden osallistujien seassa. Tarvitaan vain joku tai jotkut, joilla on tarmoa pitää yllä osoiteluetteloa ja lähettää silloin tällöin mitä kuuluu – viestejä.

Varasto: Sukuseuran varastoissa on kolme-neljä laatikollista sukuhistoriaa sekä tunnusesineitä: pöytälippuja ja isännänviirejä. Kirjaa voi vielä ostaa lahjaksi, sen sisältöhän ei vanhene. Ehkä lahjoitamme kirjoja vielä pariin kirjastoonkin, joilla voi olla kiinnostusta Karjalaan, Sortavalaan tai Kohosiin.

Kirjasto? Onneksemme meillä ei ole koskaan ollut sukuseuran kirjastoa. Nykyisinhän juuri kirjat ovat perikuntien suurimpia murheenkryynejä, kun kohta ei edes IKEA tee kunnon kirjahyllyjä nuoremmille polville. Mutta voisi olla tarpeen organisoida sellaista toimintaa, joka varmistaa, että kaatopaikkojen kirjarovioille ei heitetä ihan kaikkea, vaan kultajyvät säilyvät ja jopa digitoidaan.

Muisto? Tärkein sukuseuran jättämän perinnön osa ovat muistot: mukana olleille, jälkeen tuleville, kerrottuina tai kirjattuina, arkistoista, sivustoilta ja kirjastoista löydettävänä. Niiden varmistamiseen myös sukuseuran lopetustoimet 2024 tähtäävät.

Kiitos kaikille sukuseuran 35-vuotisessa toiminnassa mukana olleille!

Jussi Simpura

VIIMEINEN VARSINAINEN SUKUKOKOUS 2023 - 19.8.2023

Aloitimme kokouksemme yhteisellä lounaalla Aulangon ravintolassa klo 12-13. Meitä oli paikalla n. 40 henkeä. Meille oli järjestetty maittava ruokailu yhteisissä tiloissa, joten saatoimme samalla jutella ja kertoa kuulumisia pitkästä ajasta.

Ruokailun jälkeen siirryimme meille varattuun kokoushuoneeseen, joka oli tilava ja erittäin siisti ja sopiva meidän kokouksellemme. Kävimme lävitse esityslistan mukaiset asiat.

Normaalien asioiden lisäksi meillä oli listalla sukuseuran aktiivisen toiminnan lakkauttaminen 2023 lopussa. Tällä hetkellä sukuseurassa on 128 jäsentä ja 22 nuorisojäsentä. Jäsenmäärä vähenee luonnollisen poistuman kautta ja nuorempi sukupolvi ei ole enää kiinnostunut jatkamaan toimintaa.

Hilkka Summa esitteli asian ja siitä käytiin keskustelua. Meillä oli tiedossa Kansallisarkiston aiheesta tekemä yhteenveto. Keskustelimme asioista, mitä pitää tehdä, kuten esim. materiaalin kokoaminen ja tietojen edelleen lähettäminen Kansallisarkistolle. Asiat otetaan erikseen tarkasteluun Aulangon kokouksen jälkeen. Sovitaan, millä työryhmällä materiaalit kerätään.

Päätimme kerätä vielä yhden jäsenmaksut, että voimme selvittää kaikki keskeneräiset asiat. Tämän lehden painatus pitää vielä maksaa, ja sukuseuralle kertyy muitakin kustannuksia, kuten esim. lehden postitus ja Kansallisarkiston kuluja. Kotisivutkin vaativat vielä panostusta.

Kuten kuvastakin näkyy, teimme ruokailun jälkeen ulkoiluretken lähimaisemiin. Hotellin vieressä on upea Puistometsän ulkoilualue, komeita maisemia voi ihailia alueen näkötorjasta.

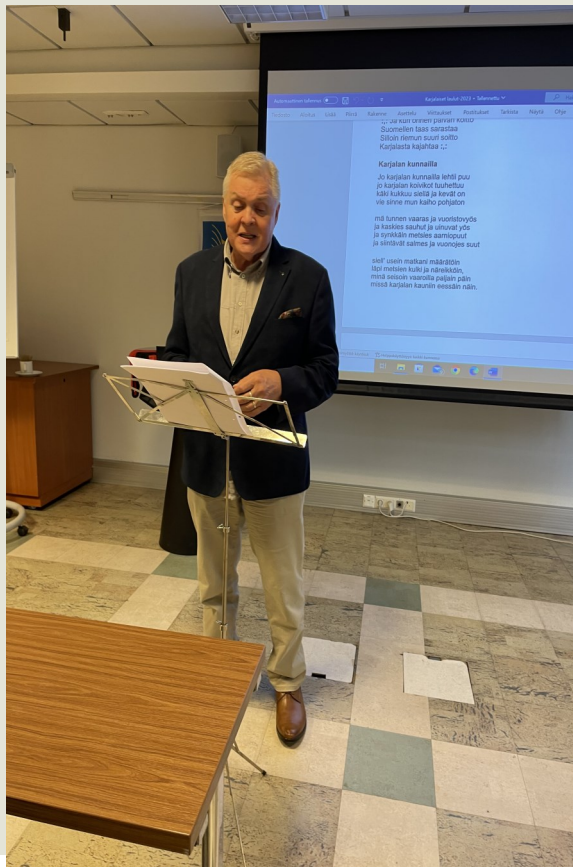
Ulkoilun jälkeen joimme kahvit kokoushuoneessa. Sen jälkeen meillä oli vapaata ohjelmaa. Kuuntelimme yhdessä taltioidun laulun ”Laulu Sortavalalle”, jonka lauloi meille Oiva Sakari. (Sanat tähän lehden alussa).

Sitten lauloimme yhdessä Jari Kohosen vetämänä ”Karjalan kunnaila”. Tunnelma oli todella koskettava.

Totesimme yhdessä, että oli todella hyvä olla mukana tässä sukuseurassa ja muistella vielä Sortavalan aikoja. Sinne emme enää haluaisi tai pääsisikään, hyvä että tuli aikoinaan käytyä katsomassa tuttuja paikkoja.

Seremonia jatkuu!

Kuva 1. Jussi on saanut kukat ja kultakäkösen! **Kuva 2.** Ari Kohonen luovuttaa kukat Jussille. **Kuva 3.** Jari Kohonen vetää laulua ”Karjalan kunnalla”. **Kuva 4.** Rauni Riihihuhta luovuttaa kultakäköset Jussi Simpuralle ja Pirjo Lehtiselle kiitokseksi sukuseuran eteen tehdystä työstä. Kts. Kuvia seuraavilla sivuilla ja takakannella.

Meillä oli hieno päivä Aulangolla. Jotkut jäivät yöksikin, ja jatkoivat matkaa vasta seuraavana päivänä. Minäkin jäin yöksi, joten oli mukava istua iltaa ravintolassa muiden jääneiden kanssa. Meitä oli melko iso pöydällinen siellä: mm. Lippo Lempinen, Heikki Lempinen, Eeva-Maija Mäki-Maunus, Oiva Mäki-Maunus, Timo ja Seija Mattila, Kristiina Voutilainen ja Kaija Karhu.

Aulanko on ollut kolme kertaa meillä kokouspaikkana ja osoittautunut monipuoliseksi paikaksi. Tosin tällä kertaa jäivät kylpyläpalvelut väliin.

Todella hieno päivä - kiitos kaikille !

Kuvia sukukokouksesta 19.08. 2023 Aulangolla

Kuva 1: Osallistujia kokouksessa: Eturivissä Sulo Saikkonen ja Ritva-Liisa Tanhuapää. Takana Antti ja Kirsti Hepojoki, Martti ja Seija Kohonen, Jari ja Kati Kohonen, takana Kristiina Voitulainen, Esko Kohonen, Hilikka Summa ja Risto Heinonen,

Kuva 2: Kaija Kohonen, Esko Kohonen, Kristiina Voutilainen, Terhi Laukkanen, Marja Hautanen, Oiva Mäki-Maunus, Seija ja Timo Mattila - sekä opas Marketta Suontausta.

Kuva 3: Kaija Kohonen, Terhi Laukkanen, opas Marketta Suontausta, Marja Hautanen, Seija Mattila, Jussi Simpura, Esko Kohonen, Timo Mattila, Kaija Kohonen, Kati Kohonen ja Risto Heinonen. Kuva 4: Marja Hautanen, E-M. ja Oiva Mäki-Maunus, Seija ja Timo Mattila, Sanna Myllärinen, Tuija Laitala, Kaija Kohonen, Riitta Kohonen ja Jussi Simpura.

Kuva 5: Yhteiskuvaa ruokailusta: Etualalla Seija ja Martti Kohonen, Sulo Saikkonen, Ritva-Liisa Tanhuapää, Kati ja Jari Kohonen, Tuija-Leena Saikkonen, Ulla-Maija Saikkonen-Mahne. Kuva 6: Yhteiskuva ruokailusta: Etualalla mm. Lippo Lempinen, Terhi Laukkanen, Pekka Lievo, Antti ja Kirsti Hepojoki, Rauni Riihuhhta, Jussi ja Kirsti Simpura.

RYHMÄKUVA HOTELLIN EDESSÄ

NÄKYMÄ KOKOUSHUONEESTA

Kohosen Sukuseura – Varsinaiset sukukokoukset 1988 2023

Perustava
kokous
11.9.1988

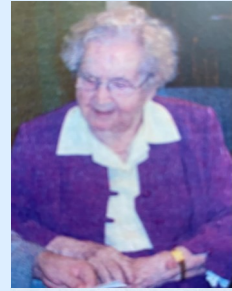

1. Perustava kokous Aaro Kohonen Oy:ssä 11.08.1988
2. Varsinainen sukukokous Hotelli Aulanko, Hämeenlinna 03.06.1989
3. Varsinainen sukukokous Säästöpankkiopisto, Espoo 11.08.1990
4. Varsinainen sukukokous Äijälä-talo, Kangasala 11.08.1991
5. Varsinainen sukukokous Valmogård, Kauniainen 16.08.1992
6. Varsinainen sukukokous Lomakoti Heimari, Ristiina 08.08.1993
7. Varsinainen sukukokous Osuuspankkiopisto, Helsinki 27.08.1994
8. Varsinainen sukukokous Mustion Linna, Mustio 19.08.1995
9. Varsinainen sukukokous Karjalatalo, Helsinki 22.09.1996
10. Varsinainen sukukokous Mikkelin Maatalousoppilaitos, Otava 07.06.1997
11. Varsinainen sukukokous Jouhkolan Hovi, Tohmajärvi 05.06.1998
(Sortavalan matkan yhteydessä 10. vuotiskokous)
12. Varsinainen sukukokous Karjalatalo, Helsinki 19.09.1999
13. Varsinainen sukukokous Hotelli Alba, Jyväskylä 05.08.2000
14. Varsinainen sukukokous Karjalatalo, Helsinki 23.09.2001
15. Varsinainen sukukokous Hyrsylän Mutka, Nummi – Pusula 10.08.2002
16. Varsinainen sukukokous Karjalatalo, Helsinki 14.09.2003
17. Varsinainen sukukokous Karjalatalo, Helsinki 26.09.2004
18. Varsinainen sukukokous Lepaan Kartano, Lepaa 27.-28.08.2005
19. Varsinainen sukukokous Karjalatalo, Helsinki 17.09.2006
20. Varsinainen sukukokous Etelä-Pohjanmaan Elinkeinotalo, Seinäjoki 25.08.2007
21. Varsinainen sukukokous Hotelli Aulanko, Hämeenlinna -20-vuotiskok. 06.09.2008
22. Varsinainen sukukokous Hakasen Kahvila, Tampere 03.10.2009
23. Varsinainen sukukokous Karjalatalo, Helsinki 26.09.2010
24. Varsinainen sukukokous Sarkosen Matkailutila, Vammala 03.09.2011
25. Varsinainen sukukokous Musiikkitalo, Helsinki 22.09.2012
26. Varsinainen sukukokous Fagervikin kartano, Inko 14.09.2013
27. Varsinainen sukukokous SPR, Helsinki 13.09.2014
28. Varsinainen sukukokous Majatalo Onnela, Tuusula ja Ainola, Järvenpää 19.09.2015
29. Varsinainen sukukokous Karjalatalo, Helsinki 17.09.2016
30. Varsinainen sukukokous Ravintola Arthur. Helsinki 14.10.2017
31. Varsinainen sukukokous Ravintola Kuparipaja, Fiskars-30.vuotiskokous 15.09.2018
32. Varsinainen sukukokous Keskuskirjasto Oodi, Helsinki 07.09.2019
33. Varsinainen sukukokous Kulttuurikeskus Sofia, Helsinki 26.09.2020
34. Varsinainen sukukokous Entressen kirjasto, Espoo 16.10.2021
35. Varsinainen sukukokous Entressen kirjasto, Espoo 25.10.2022
36. **Viimeinen lopetuskokous Hotelli Aulanko, Hämeenlinna 19.08.2023**

SUKUSEURAN AVAINHENKILÖITÄ

Aune Simpura (30.5.1917-15.02.2006)

Kohosen Sukuseuran kunniajäsen koko sukuseuran historian ajan 1988-2006. Hän oli avainasemassa sukuseuran perustamisessa ja toiminnan suunnittelussa ja läpiviemisessä. Hänen tietoihinsa olemme voineet luottaa ohjelman toteutuksessa. Hän on asunut Vatailla ja Riekkalan saarella. Sortavalassa hän ja tunsi paikat.

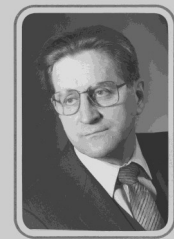
Aaro Kohonen (20.8.1930-3.2.2013)

Kohosen Sukuseuran esimies 1988-2005. Sen jälkeen Kohosen Sukuseuran kunniajäsen vuoteen 2013 asti. Aaro on ryhdikkäästi vetänyt sukuseuraa ja toiminut hyvänä esimerkkinä nuoremmille!

Niilo Kohonen (17.3.1928-17.12.2019)

Kohosen Sukuseuran kunniajäsen 14.9.2013 lähtien aina kuolemaansa asti. Niilo toi mukaan lisäväriä toimimalla Valamo - seurassa ja lisäksi hän tunsi hyvin Laakokan saaret ja toimi oppaana retkillä.

Kaija Kangasmaa (18.9.1923-30.12.2022)

Kohosen Sukuseuran kunniajäsen 14.9.2013 lähtien aina kuolemaansa asti. Kaija on ollut aktiivinen koko sukuseuran toiminnan ajan. Kaija on tuonut väriä toimintaan mm. sukuseuran retkellä Valamossa. Muutenkin hän on ollut mukana seuran toiminnassa täydestä sydämestään.

Jussi Simpura

Hän on toiminut Kohosen Sukuseuran puheenjohtajana vuodesta 2006 lähtien sukuseuran toiminnan loppuun asti. Kiitämme häntä tästä toiminnasta ja toivotamme hyvää jatkoa hänelle!

Pirjo Lehtinen

Kohosen Sukuseuran taloudenhoitaja alusta lähtien sekä sihteerinä toimiminen vuodesta 2000 alkaen. Kuva on otettu Aulangolla 19.8.2023.

Sihteerinä toimivat myös:

Pekka Simpura	1988-1993
Hilkka Summa	1993-1995
Markku Lempinen	1996-2000
Pirjo Lehtinen	2000-2023

Kirjaesittely: Evakkojen Perilliset

Hellä Neuvonen-Seppänen (2023): Keitä me olemme, minne me kuulumme. Tampere: Vastapaino, 2023. 255 sivua.

Mikkelin lähellä syntynyt ja kasvanut **Hellä Neuvonen** on tehnyt omaan kasvuympäristöönsä kytkeytyvän tutkimuksen siitä, miten Karjalasta evakkoon lähteneiden elämäntarinat ovat tulleet kerrotuiksi, kuunnelluiksi ja sulatelluiksi – ja miten ne ovat vaikuttaneet kertojien ja kuulijoiden myöhempään elämänkulkuun. Kirjoittajan äidin suku asui ennen sotaa aivan Suomen itärajan tuntumassa, Laatokan pohjoisrannalla Salmin kirkonkylän Kirkkojoella.

Kirja perustuu tekijänsä väitöskirjaan vuodelta 2019 ja on siitä muokattu suurelle yleisölle sopivaksi. Aineistona ovat kirjoittajan elämänsä varrella laatimat omaelämäkerralliset kirjoitukset sekä evakkojen, heidän lastensa ja lastenlastensa kanssa käytyt nauhoitetut keskustelut. Kyse on kerroallisesta tutkimuksesta, jossa kerrotut tarinat ovat käytössä kolmessa erilaisessa olomuodossa. Tutkija Vilma Hännisen kehittämässä mallissa niissä on mukana ensinnä itse tarina tai kertomus, toiseksi eletty tarina eli draama ja kolmanneksi koettu tarina eli sisäinen tarina.

Kirjan ensimmäinen sisältöluke käy perusteellisesti läpi viiden evakon kertomukset elämästään. Ne ovat samalla taustana heidän lastensa kertomuksille evakkoelämän kokemisesta. Seuraavassa luvussa tarkastellaan evakkovanhempia heidän lastensa silmin. Sitten esillä ovat karjalaisuus ja karjalainen kulttuuri evakkojen lasten elämässä, ja sen jälkeen tarkastellaan vielä siirtokarjalaisuuden jälkiä evakkojen lasten elämässä.

Erillinen luku käsittelee ortodoksitaustaisten karjalaisevakkojen kertomuksia. Sen jälkeen on luku, jonka lähtökohtana on havainto, että monet siirtokarjalaisten lapset työskentelivät aikuisina auttamisammateissa. Lopuksi tarkastellaan evakkojen ja heidän lasten koettuja eli sisäisiä tarinoita.

Kirja on laadullista tutkimusta vailla kuvioita, karttoja, taulukkoja ja laskelmia. Muutama valokuva täydentää kertomusaineistoja. Kirjan sisältöä on vaikea tiivistää yhteen tai kahteen lauseeseen, se vaatii mieluummin laajemman kuvailun. Kertojien kokemukset erilaisuudesta uusissa oloissa, juurettomuudesta ja lähtemisestä luovat samalla monille uuden omanlaisensa identiteetin, ääneen lausumattomankin.

Kohosen suvun jäsenille on kirjan kuvaamassa kertomusten maailmassa paljon tuttua, ei vain tapahtumissa vaan kertomusten sävyssä, kuvastossa ja muussa sisällössä. Näitä meistäkin useimmat ovat kuulleet eri muodoissaan paljonkin, suurina ja pieninä tarinoina, joiden ainekset vaihtelevat. Kirjaa voi lukea paloittain ja maistellen, luettua sulatellen.

”Evakkojen perilliset” mainitsee lähdeluettelossaan suuren määrän muita tutkimuksia, joissa siirtokarjalaisten kokemukset ovat esillä. Näitä ei tavallinen lukija tule helposti löytäneeksi, joten luettelo on avuksi kirjastoretkiä suunnittelevalle. Ja varmaa on, että näillä retkillä vastaan tulee jatkuvasi uutta luettavaa, alkaen esimerkiksi Heikki Wariksen tutkijaryhmän peruskartoituksesta ”Siirtoväen sopeutuminen” (1952).

Hellä Neuvonen-Seppänen kirjan yhtenä ansiona on, että se tarjoaa lukijoilleen virikkeen lukea laajaa muuta evakkokirjallisuutta usein silmin ja korvin, kertomuksina ja tarinoina.

KOHOSIA KARJALAN KIRJUREINA: KARJALA-LEHDEN LIITE
”SORTAVALAN MAALAIKUNTA” 1971

Yli kuusikymmentä vuotta sitten, parikymmentä vuotta ennen Kohosen sukuseuran perustamista, julkaisi Karjala-lehti yksittäisiä pitäjiä koskevia laajoja liitteitä. Yksi niistä oli 20-sivuinen lehti Sortavalan maalaiskunnasta. Se löytyy otsikon alla olevasta linkistä. Kun liitettä tutkii tarkemmin, huomaa, että siinä on useita Kohosen suvun jäsenten kirjoittamia tai Kohosiin viittaavia kirjoituksia. Kirjoittajana kunnostautui varsinkin rovasti Heikki Lempinen, Gabriel Lempisen ja Anna Kohosen nuorin lapsi (Kohosnumero 64B, vanhempiensa 12. lapsi). Hän oli tuolloin 1970-luvun alussa kuusissakymmenissä ja oli toiminut Vimpelin yhteiskoulun rehtorina 1960-luvulla.

Heikki Lempisen kirjoituksista ensimmäinen on sivulla 7. Siihen Lempinen oli kerännyt äitinsä Anna Kohosen (Kohonen nro 64) käyttämiä sanoja ja vielä nähnyt vaivaa niiden esittämiseen Sortavalan seudun kaakkoismurteella. Mukana on monta tuttua, mutta myös monta nykyisin jo harvinaiseksi käynnyttä sanontaa: ”Kell on ruutii, se ampuu”; ”Luu vierestä on liha makkii”; ja joulunvalmistelun kiireistä ”Ei jouva joulun alla, pyhä alla pylyyille”. Kauppaa käytiin Sortavalasta Pietariin, ja paljoo pois pantavaa tavaraa päiviteltiin sanomalla, ettei auta muu kuin ”purje piälle ja Pietarii”.

Laajin Lempisen kirjoituksista oli koko sivun 14 täyttänyt ”Muistelmia Helylän Myllykylästä”. Kirjoittajan kotiperhe asui sotiin asti Helylän Lehtimäellä, Myllykylän alueella. Siinä kerrotaan paljon 1920- ja 1930-lukujen monipuolisesta järjestötoiminnasta, jossa myös urheilulla oli suuri rooli. Kohoset näyttäytyivät sielläkin: ”.. Helylään saapui v. 1926 tai 1927 kotipaikkakunnaltaan kauan poissa ollut serkkuni Uuno Kohonen), joka oli saanut urheilukasvatuksensa Raumalla. ... Hänestä tuli Helylän Voiman ’sielu’ ”. Tämä monipuolinen urheilumies (Kohonen nro 639) oli 2000-luvun salibandyveljesten Mika ja Mikko Kohosen (numerot 63941 ja 63942) isänisä. –

Toisaalla lehdessä on erikseen kirjoitus Helylän Voimasta, laatijana Johannes Neuvonen. Siinä luetellaan seuran merkittäviä hahmoja, joukossa näkyvästi Uuno Kohonen ja mainittuina myös hänen serkkunsa Oski ja Lauri Lempinen (numerot 648 ja 649), Heikki Lempisen vanhempia veljiä. Näitä urheilumiehiä on kirjoituksen yhteydessä olevissa valokuvissakin.

Heikki Lempisen muut kaksi kirjoitusta olivat ”Henkilöhahmoja ja pikkupaloja Helylästä” (s. 16) ja ”Hautajaistavoista Sortavalan maalaiskunnassa”. Helylä-kirjoituksessa mainitaan Heikki Lempisen lanko Heikki Saikkonen (Kohonen 644+), joka myös esiintyy Sortavalan maalaiskunnan suojeluskuntaa esittävässä valokuvassa. Toinen Kohosten edustaja lehden kirjoittajissa on Niilo Kohonen (Kohosnumero 6923), myöhemmin sukuseuramme kunniajäsen. Niilon otsikkona on ytimekkäästi ”Valamo” (s. 13). Toinenkin, tai oikeastaan ensimmäinen, sukuseuran kunniajäsen mainitaan lehdessä: Aune Simpura (os. Kohonen, nro 699) Sortavalan maaseurakuntaa koskevassa kirjoituksessa sivulla 4 Sortavalan maaseurakunnan nuoret –yhdistyksen sihteerinä.

Yllä mainitut ”Kohosnumerot” ovat sukuhistorian ”Karmalasta kauemmalle” (2005) henkilöluettelosta. Niiden ensimmäinen numero kertoo, mistä ”ensimmäisen Pekan” Pekka Niilonpoika Kohosen ja Liisa Hyvösen jälkeläisten haarasta on kysymys. Vastaavasti seuraavat numerot kertovat, monensiaako kyseiset henkilöt ja heidän edellisten polvien esivanhempansa olivat omissa sisarusarjoissaan. Numeromerkkien lukumäärä taas kertoo, monesko sukupolvi kantavanhempien jälkeen on kyseessä.

KOHOSEN SUKUHISTORIA : KARMALASTA KAUEMMALLE

Oheisen sukuhistorian kirjoittaja **Jussi Simpura** on Kohosen Sukuseuran pitkäaikainen puheenjohtaja. Hän aloitti tehtävänsä heti Aaro Kohosen jälkeen vuonna 2006.

Edellisellä sivulla on selvitys siitä, miten sukuhaarat ovat merkittynä kirjaan. Kirja kertoo Kohosen suvun vaiheista aina 1600-luvulta lähtien. Kohosen suku järjestäytyy 2000-luvun kynnyksellä.

Kohosen Sukuseuran kunniajäsentä **Aune Simpura** on sodan jälkeiset vuosikymmenet ollut Kohosen suvun kantava ja kokoava voima aina kuolemaansa asti.

Kohosen Sukuseura perustettiin 11. syyskuuta 1988 Espoossa ylläpitämään suvun yhteyttä. Kirja kertoo havainnollisesti suvun kokoonpanosta esittäen sukupuun, perustavan kokouksen osallistujat ja sukuseuran perustamisen.

Seuralle laadittiin pakolliset kuviot: säännöt, logo, viiri ja lehti "KohoKohtia".

Sukuseura on tehnyt matkoja Sortavalaan.

Ensimmäinen sukuseuran toimesta järjestetty matka tehtiin 1990. Karmalassa oli jäljellä mm. Taneli Petterinpoika Kohosen kodin Karmala 15:n kivijalka. Samanlaista oli Leppäselässä. Vataille menevä tie oli auki, samoin pellot, mutta rakennukset oli purettu.

Sortavalan toisella puolella sukuseuraretki kävi Riekkalan saaren Ojavoisissa, jossa Juho Kohosen leski Aune Kohonen asui lapsineen sotaan saakka.

Sukuseuran **toinen Sortavalan matka** tehtiin Jouhkolan Hovissa Tohmajärvellä pidetyn 10-vuotis-sukukokouksen jälkeen 1998. Mukana oli erityisiä viemisiä: puinen hautaristi Juho ja Aune Kohosen haudalle sekä

Jussi Simpura ja Aune Simpura uuden vastavalmistuneen Sukuhistoria-kirjan äärellä 2005 Lepaalla.

metallinen laatta kiinnitettäväksi Karmalan rannalla vielä olevaan Karmala N:o 15 kivijalkaan. Risti ja laatta saatiin paikoilleen, mutta kuuleman mukaan ne olivat poissa jo kohta matkamme jälkeen.

Nämä kaksi matkaa ehdimme tehdä naapuriin ja muistella menneitä aikoja siellä tutuilla paikoilla. Nyt on tilanne sellainen, ettei sinne tee mieli eikä ole juurikaan menemistä. Hyvä kuitenkin, kun saimme vierailta esivanhempiemme kotipaikoilla rajan takana – varsinkin, kun mukana oli useita siellä asuneita henkilöitä, jotka voivat kertoa meille siellä asumisestaan.

Nyt voimme jättää haikein mielin hyvästit Sortavalalle ja tutuille paikoille siellä, koska lähes kaikki siellä asuneet muutamaa poikkeusta lukuunottamatta ovat jo poissa.

Elämä jatkuu nyt tällä puolen rajaa entistä parempana, siitä voimme olla tyytyväisiä.

SUKUSEURAN LAKKAUTTAMINEN

Kuten vuosien 2022 ja 2023 sukukoukoksissa todettiin, Kohosen sukuseura nykyisessä virallisessa muodossaan on tullut tiensä päähän. Seuran aktiivitoimijat ovat käyneet vähiin eikä nuoremista sukupolvista ole löytynyt riittävästi jatkajia seuratoiminnan vuosittaiseen ”pyörittämiseen”.

Päätös sukuseuran lakkauttamisesta tuli viralliseksi Aulangon sukukokouksessa elokuussa 2023 asian oltua esityslistalla sekä tuolloin että vuoden 2022 kokouksessa Espoossa. Vastustavia ääniä lakkauttamiselle ei kuulunut kummassakaan kokouksessa.

Yhdistysrekisterissä olevan seuran lakkauttamiseen ei kuitenkaan riitä asiasta sopiminen. Yhtäältä on noudatettava yhdistyslain säädöksiä rekisteröidyn yhdistyksen purkamisesta ja toisaalta selvitetävä, miten menetellään seuran toiminnasta kertyneen melko mittavan arkiston kanssa.

Mitä säännöt sanovat?

Yhdistyslain mukaan rekisteröity yhdistys, jollainen Kohosen sukuseurakin on, voidaan purkaa yhdistyksen omien sääntöjen mukaisella päätöksellä. Purkupäätöksen jälkeen on tehtävä selvitystoimet, joilla huolehditaan yhdistyksen mahdollisten velkojen maksusta ja mahdollisten jäljellä olevien varojen käytöstä.

Sukuseuramme sääntöjen mukaan päätös seuran purkamisesta voidaan tehdä, jos siitä on kokouskutsussa ilmoitettu, ja jos sitä on kannattanut vähintään kahden kolmasosan enemmistö kahdessa peräkkäisessä suvun kokouksessa. Nämä ehdot täyttyivät Aulangon kokouksessa. Tuossa kokouksessa todettiin myös, että seuralla ei ole velkoja, ja jäljellä olevien vähäisten varojen käytöstä hallitus oli tehnyt ehdotuksen vuoden 2023 toimintasuunnitelmaan. Seuran purkamiseen vaadittavat selvitystoimet supistuvat siis ilmoituksen tekemiseen yhdistysrekisteriin ja toimintasuunnitelmasa ehdotettujen toimenpiteiden toteuttamiseen.

Noista toimenpiteistä tärkein on tämä nyt käsillä oleva lehti. Lakkauttamisilmoitus yhdistysrekisteriin samoin kuin viimeinen tilinpäätös siirtyivät vuoden 2024 puolelle käytännön syistä. Sekä lehden tekemiseen että alla tarkemmin selostettavaan seuran arkistosta huolehtimiseen tarvittiin muutama kuukausi aikaa. Sen vuoksi sukukokous piti tarpeellisena jatkaa yhdellä toimintavuodella.

Mitä tehdään sukuseuran arkistolle?

Seuramme sääntöjen mukaan sukuseuran purkautuessa sen arkisto on luovutettava valtionarkistolle tai Mikkelin maakunta-arkistolle. Noiden sääntöjen kirjoittamisen jälkeen valtionarkisto on muuttanut Kansallisarkistoksi, ja Mikkelin maakunta-arkisto yhdeksi sen toimipisteeksi. Arkiston luovuttamisesta on siis neuvoteltava Kansallisarkiston kanssa.

Emme ole ainoa yksityisluonteinen yhdistys, emmekä edes ainoa lakkautustilanteessa oleva karjalainen sukuseura, joka harkitsee arkistonsa luovuttamista Kansallisarkistolle. Arkisto onkin laatinut ohjeet yksityisarkistojen luovuttamisesta sille. Niiden mukaan Kansallisarkistolle voidaan tehdä seuran aineiston luovuttamisesta tarjous, jonka saatuaan arkisto sitten päättää hyväksyykö se aineiston vai ei. Jos tarjous hyväksytään, aineisto on seulottava, lajiteltava ja pakattava arkistokoteloihin Kansallisarkiston ohjeiden mukaan. Tämä työ ei ole ihan vähäinen joten siihen varmasti tarvitaan enemmän kuin kaksi kättä.

Aulangon kokous valtuutti sukuseuran hallituksen tekemään tarjouksen seuran arkiston luovuttamisesta Kansallisarkistolle. Mikäli tarjous hyväksytään, on vielä organisoitava aineiston seulonta, lajittelu ja arkistokansioihin pakkaaminen Kansallisarkiston ohjeiden mukaan. Vapaaehtoisia joudataan varmaankin aikanaan etsimään tähän puuhaan. Jos kävisi niin, että tarjousta ei hyväksytä, hallitus sai Aulangon kokouksessa valtuudet järjestää arkistomateriaalien loppusijoitus tai hävittäminen parhaaksi katsomallaan tavalla.

KYMMENEN NIMEÄ KOHOSISTA: Pieni tietovisa

- KARMALA** a Esihistoriallinen uhripaikka Laatokan rannalla
b Kohosen suvun asuinpaikka 1600-luvun puolivälistä eteenpäin
c Tunnettu kehys-, raami- ja karmitehdas Sortavalan lähellä
- HELYLÄ** a Sortavalan seudun ensimmäinen kaatopaikka
b Muinaisen koruaarten löytöpaikka
c Tärkeä puusepänteollisuuden keskus Sortavalan (ja Karmalan) vieressä
- OJAVOINEN** a Pieni puronpahanen, joka laskee Karmalanjärveen
b Kyläkunta Riekkalansaassa, asukkaina mm. Kohosia
c Soitten ojituksen Sortavalassa kehitetty höyrykäyttöinen aura
- LEPPÄSELKÄ** a Selkävaiva, jossa selkä mutkittelee lepänjuurakon tapaan
b Kylä Sortavalasta ja Karmalasta länteen, asukkaina mm. Kohosia
c Härkävaljakolle lepän rungosta tehty ies
- RIISSUO** a Yksi Kohosten asuinpaikoista Leppäselässä
b Suomen ensimmäinen riisinviljelyn kokeilupaikka
c Riijuusuo, nuorison suosima tapaamispaikka suonsaarekkeessa
- VALAMO** a Rautaruukki ja valimo Laatokan saassa
b Luostarisaariryhmä Laatokalla, asukkaina mm. Kohosia
c Ikivanha loitsujen ja valoien vannomispaikka
- VATAI** a Yksi Kohosten asuinpaikoista Leppäselässä
b Hyvänä marjapaikkana tunnettu vatukko
c Hyväsatoinen ja vatsan täyttävä viljelyaukea
- PÄIVÖLÄ** a Renqvistiläinen rukoushuone
b Albertina Kohosen matkustajakoti Sortavalan aseman vieressä
c Kesähuvila Laatokan rannalla, nykyisin Putinin tyttärellä
- LEHTIMÄKI** a Laatokka –lehden toimituksen ja kirjapainon sijaintipaikka
b Gabriel Lempisen suurperheen asuinpaikka Karmalan ja Helylän välissä
c Mäki, jonka rinteiltä Karmalan asukkaat tekivät lehdeksiä rehuksi
- ALMA** a Suositun tätien etunimi Kohosilla: hellä, suoepä
b Vuosittain annettu rahalahja vähävaraisille
c Pajunkissasta käytetty nimitys Sortavalan murteessa

Vastaukset sivulla 23.

KOHOKKAITA JA LÄSSÄHDYKSIÄ

Mediaosumia

Julkisuudessa vilahtaa aina silloin tällöin joku Kohosista. Vuoden 2023 vilahtaja on nuori salibandytähti Gabriel Kohonen (Kohosnumero sukumatrikkelissa 639411), Ruotsin maajoukkuepelaaja. Maila on siirtynyt isä-Mikalta pojalle, mutta isälle näyttää vielä jääneen varamailoja omaksi iloksi.

Nettiselailu paljasti myös parin vuoden takaisen Kohososuman. Hämeenkyrössä ilmestynvä UutisOiva kertoi 27.12.2021, että Aino ja Erkki Kohosen nimikkopuussa, 400-vuotiaassa männyssä, oli vielä tuolloin yksi vihreä oksa. Erkki (Kohosnumero 654) ja Aino (654+) työskentelivät 1950-luvulla ensimmäisinä aineenopettajina Hämeenkyrön yhteiskoulussa ja tämä vanhin puu nimettiin siksi heidän mukaansa.

Kohosten jälkiä kartoilla

Mihin muualle kuin mediajulkisuuteen Kohoset ovat jättäneet jälkiä:? No ainakin karttoihin, paikannimiin! Katsotaanpa, mitä pienellä ponnistuksella löytyi. Maanmittauslaitoksen Karttapaikka –palvelu on tässä oiva väline, ja sen alla on vielä erillisenä palveluna ”Vanhat Karjalan kartat”. Googlatkaapa!

Kohoset Karttapaikassa: taloja, kyliä, järvenlahtia, teitä

Kohonen –nimisiä paikkoja on Karttapaikan tiedoissa kolme. Kaksi on nimen kantaseudulla Lappeenrannan luoteispuolella Lemillä ja Savitaipaleella, yksi hieman yllättäen Kurikassa, ilmeisesti jaakkimalaisten evakkojen jäljiltä. Lemin ”Kohonen” sijaitsee Kohosenkylässä Lemin pohjoisosissa, ja naapuritalon nimi on Kohoi. Savitaipaleen ”Kohonen” on kyläkunnan nimi, Lemin Kohosesta 6 km lounaaseen. Pari kilometriä etelämpänä on vielä talonnimi Kohola. Koholoita on nyky-Suomessa yhteensä 9 kappaletta. Kohola oli myös Kohosten kantatalon nimi Sortavalan Karmalanjärven Kohonlahden rannalla. Siinä vilahtaa sukunimen vanha muoto Koho.

Kohosenteitä löytyy 4: Lemiltä, Savitaipaleelta, Kiteeltä (sielläkin vanhastaan Kohosia) ja Nurmijärveltä. Nurmijärven Kohosentie vie Kohola –nimiseen taloon, pari kilometriä Nurmijärven kirkonkylästä länteen. Se on yksi samalla kulmakunnalle sodan jälkeen perustetusta neljästä siirtolaispaikasta. Epäselvää vielä on, minkä seudun Kohosia siellä asui.

Vanhat Karjalan kartat: Kohosten tihentymiä Sortavalassa ja Jaakkimassa

Paikannimi, useimmiten talonnimi, Kohonen esiintyy vanhoissa Karjalan kartoissa 9 kertaa. Niistä 5 on Sortavalan maalaiskunnan eteläosista Lavijärven tuntumasta. Kohonen-nimisiä taloja oli myös Impilahdella, 3 kappaletta. Sortavalan seudun Kohos-nimien sijainti vastaa suvun jakautumista kolmeen haaraan 1700-luvulla: Karmalan, Otsoisten ja Impilahden Kohosiin. - Kohola-talonnimiä on kartoissa 8, niistä 3 Sortavalan maalaiskunnasta ja 3 Jaakkimasta.

”Kohosen kartat”: kansainvälisiä nettiosumia

Jos etsii Kohosen nimeä kansainvälisesti, ylivoimaisesti eniten osumia saavat akateemikko Teuvo Kohosen (1934-2021) ”Kohosen kartat” (The Kohonen maps), lähes 9000 osumaa. Kartta on ”oppiva neuroverkkomalli, joka pystyy järjestelemään ja luokittelemaan isoja tietomääriä siten, että malleja, joiden avulla järjestellään ja luokitellaan isoja tietomääriä siten, että samankaltaiset asiat hakeutuvat lähelle toisiaan” (ks. <https://www.kolster.fi/blog/kohosen-kartta-itseoppivan-tekoalyn-mahdollistaja>).

KOHOSKAHVIT RAASEPORGISSA 11.6.2022

Meillä oli erittäin onnistunut Kohoskahvit –tilaisuus Raaseporgin hienoissa maisemissa 11.6.2022. Päivä oli mitä kesäisin ja liikkeellä oli riittävä määrä Kohosia (13 henkeä). Hilikka Summan kesäpaikka oli rehevä ja kaunis - siellä oli hyvät olosuhteet viettää kesäistä päivää! Suuri joukko Kohosia oli liikkeellä nauttimassa mitä parhaimmasta keskityksestä ja ulkona olosta. Hilikka oli pannut parastaan, ja tarjolla oli kahvin kanssa runsaat tarjoamiset.

Piha oli hyvin suunniteltu ja hoidettu - siellä oli lukuisat puut, pensaat ja kukat. Vaikka kesä oli vielä alussa, kaikki näytti valmiilta ja hoidetulta. Oli todella hienoa saada viettää aikaa tällaisella paikalla istutusten keskellä.

Meillä oli miellyttävä kahvituokio sisällä tuvassa vanhojen kalusteiden tuodessa mukaan historian tuntua. Tarjoilu oli runsas ja oli nähty vaivaa sen suhteen. Tarjoilun jälkeen lähdimme ulos pihalle tutustumaan paikkoihin ja kasveihin.

Tuvassa istuimme kahvin ääressä. Oli kiva jutella ja vaihtaa ajatuksia! Miehet olivat valinneet kahvipaikakseen terrassin ja istuivat siellä ”perinteiseen tapaan” erikseen!

Kuvassa vasemmalta:

Hilikka Summa, Kirsti Simpura, Pirjo Lehtinen, Terhi Laukkanen, Marja Hautanen, Leena Lempinen ja Taru Kirves.

Kahvi maistui hyvältä ja juttu luisti vilkkaana. Oli kiva tavata pitkästä aikaa näin leppoisissa merkeissä.

Vihreyden keskellä tuntui todella kesäiseltä. Pihapiiri oli siksi iso, että saimme kaikessa rauhassa keskustella sekä sukuseuran että muis-takin asioista.

Tällainen yhdessäolo oli todella miellyttävää - kesän ympäröimänä. Kuvassa mukana vasemmalta: Kirsti Simpura, Pirjo Lehtinen, Kaisa Kohonen, Hilikka Summa ja Taru Kirves.

Suuret kiitokset Hilikalle tästä vieraanvaraisuudesta. Toivotimme hänelle hyvää kesän jatkoa!

MUISTOPUHE KAIJA KANGASMAAN MUISTOTILAISUUDESSA LAIHIALLA 28.1.2023

Serkkuni **Kaija Kangasmaa** (18.9.1923–30.12.2022) vanhin Juho ja Agneta Kohosen lapsenlapsista, hän eli vanhemmaksi kuin kukaan sukumme jäsen. Hän oli Kohosen sukuseuran kunniajäsen. Tämä puhe on sukuseuran kunnianosoitus hänen muistolleen.

Puheessa on kolmeen eri ajankohtaan liittyviä aiheita. Pääpaino on sen kuvaamisessa, millaiseen maailmaan Kaija vuonna syksyllä 1923 syntyi ja missä eli ensimmäiset elinvuotensa. Kaijalle tärkeitä seuraavia vuosia Valamossa käsitteli jo Tuija omassa puheessaan ja sen vaiheen hyppään nyt yli. Toisessa vaiheessa otan pari välähdystä sotavuosista. Lopuksi hahmotelen Kaijan toimintaa suvun piirissä.

Ensimmäinen vaihe: varhaislapsuuden ympäristö

Kaija syntyi Sortavalan maalaiskunnan Leppäselän kylässä isovanhempiensa Juho ja Agneta Kohosen talossa, jonka nimi on Vatai. Se oli pari kilometriä lounaaseen Leppäselän koululta, josta on enää jäljellä porraskivet. Kaijan vanhemmat Yrjö ja Alma Kohonen asuivat siis Yrjön vanhempien talossa. Yrjö oli yhdeksänpäisen sisarusarjansa toiseksi vanhin. Kaijan äiti Alma Nokkala oli hänkin syntynyt Leppäselässä, noin viiden kilometrin päässä Vatailta pohjoiseen, kunnanrajalla aivan Ruskealan puolella olleen Kuljakon kyläkunnan tuntumassa. Kaijan vanhemmat olivat tunteneet toisensa jo lapsesta asti, kun olivat olleet yhtäikaa oppilaina Leppäselän koulussa. Kaijan syntyessä Yrjö oli

Kaijan elämänkaaren varrella oli monia asuinpaikkoja, monenlaisia ihmisiä ja monenlaista kulttuuriympäristöä. Tämä piti paikkansa jo varhaislapsuudesta alkaen. Käyn tätä ensimmäistä vaihetta nyt vähän tarkemmin läpi. Kaijan isän suku Kohoset olivat osa 1600-luvulla Sortavalan seudulle muuttaneista lännempää tulleista asukkaista, kun aikaisempi suomea puhunut mutta ortodoksinen väestö oli Stolbovan rauhan(1617) seurauksena lähes kokonaan muuttanut idemmäksi ja seutu oli autioitunut. Kohoset tulivat ilmeisesti Lappeenrannan suunnalta; Luumäen, Lemmin ja Savitaipaleen rajalla on edelleen Kohonen –niminen talo. Kohosten kantapaikka Sortavalassa oli Karmalan kylässä, heti Sortavalan länsipuolella, kymmenisen 10 kilometriä Leppäselästä kaakkoon. Vatain tilan oli Juho Kohosen isä Taneli Kohonen ostanut kolmelle nuorimmalle lapselleen asuinpaikaksi, ja nämä muuttivat sinne 1894. Kohoset olivat siis tulokkaita Leppäselässä.

Kaijan äidin suku Nokkalat olivat hekin tulokkaita Leppäselässä. Heidän tulonsa liittyi muuttoliikkeeseen, joka syntyi, kun 1800-luvulla purettiin venäläistyylisen maanomistuksen järjestelyjä ja paljon maatiloja palautui valtiolle. Näitä tarjottiin ostettaviksi 1800-luvun loppupuolelta kaikkialle Suomeen, ja maanhankinta kiinnosti erityisesti läntisen Suomen torpparialueiden maantarvitsijoita. Yksi näistä perheistä olivat Nokkalat Elimäeltä. He muuttivat Sortavalan seudulle 1894 ja ostivat kohta tilan Leppäselän kylän pohjoislaidalta suureen Ruokosuohon pistävältä niemekkeeltä. Alma Nokkala syntyi siellä kuusilapsisen perheen nuorimmaiseksi.

Kun puhutaan Karjalasta, syntyy usein vaikutelma köyhästä korpimaasta. Sortavalan seudulla tämä ei pitänyt paikkaansa. Se oli taajaan asuttu, korkeiden mäkien ja niiden rinteillä ja väleissä olleiden suurten peltoaukeiden maanviljelysseutua, jonka kalkkipitoinen maaperä, ”Sortavalan lehtokeskus”, takasi kohtalaiset sadot. Nälkää ei nähty edes 1800-luvun suurina nälkävuosina. Korpisempi Suomi alkoi parikymmentä kilometriä lännempänä, kun tultiin Salpausselälle. Parikymmenen tuhannen asukkaan Sortavalan maalaiskunta oli ennen sotaa asukasluvultaan Suomen suurin maalaiskunta.

Leppäselän kylän seudullakin oli niin paljon väkeä, että siitä kaavailtiin jopa omaa itsenäistä kuntaa. Asukkaita olisi ollut enemmän kuin nykyisen Etelä-Pohjanmaan pienissä kunnissa.

Leppäselkä ei ollut erityisen pohjoisessa, vain vähän pohjoisempana kuin Tampere, noin Oriveden tasalla ja siis yli sata kilometriä etelämpänä kuin Vaasa tai Seinäjoki. Kohosten tila Vatailla oli linnutietä noin 20 kilometriä nykyiseltä rajalta Kiteen Valkeavaaran kohdalta kaakkoon. Nokkala on rajalta vain 15 kilometrin päässä. Sortavalaan oli Vatailta runsaat 10 kilometriä ja Nokkalasta yli 15. Seudun maisemaa hallitsivat suuret peltoaukeat ja sankkaa metsää kasvavat suuret mäet: Nokkalan vieressä Kuljakonmäki ja Tirivaara, hieman Sortavalaan päin suuri Okanmäki; Vatailla olivat maisemana peltoaukeaa reunustavat Reijusenmäki, Vaaranmäki ja Pitkämäki. Vesistöjä ei ollut, kyläkunta oli Kiteenjoen ja Tohmajoen välisellä mäkiseudulla eivätkä joet näkyneet; uimaan pääsi vain valtaojissa, jos uskalsi. Laatokalle, Suomenlahtea suuremmalle ”Karjalan merelle”, oli lyhimmillään matkaa vähän toistakymmentä kilometriä.

Tällainen oli se luonto- ja viljely-ympäristö, johon Kaija syntyi. Yhtä tärkeä oli kulttuuriympäristö. Leppäselkä oli umpisuomenkielinen ja umpiluterilainen paikka, kukaan ei ollut ortodoksi eikä kukaan puhunut edes karjalan kieltä. Renqvistiläinen herätysliike oli seudulla vahva. Asujaimistossa oli kolmenlaista väkeä. 1600-luvulla Etelä-Karjalasta tulleet puhuivat kaakkoismurretta, Savonlinnan ja Pohjois-Karjalan suunnalta tulleet savolaismurretta; murreraja oli Okanmäen ja Leppäselän koulun puolivälissä, ja heti kuuli, kummalta puolelta rajaa puhujat olivat. Kolmas väestöryhmä olivat 1800-luvun loppupuolella ja 1900-luvun alussa läntisemmästä Suomesta tulleet uudet asukkaat, kuten Nokkalat.

Leppäselän eteläosassa Vatailla Kohosten naapurina oli esimerkiksi Luukkaisia, Pennasia ja Kurkia. Kuljakon suunnalla Nokkaloiden naapurit olivat etupäässä Tillosia, Keinosia ja Suonisia. Välimaastossa Okanmäessä asui Kinasia, Uimosia, Ijäksiä, Kapasia, Hämäläisiä ja Lambergeita (sekä Simpuroita). Siellä täällä oli muutamia lännestä Elimäeltä, Urjalasta, Lempäälästä ja Tammelestä tulleiden nimiä: Salimäet, Sakkarat, Jaakkolat, Mäkelät, Virtaset, Hietajärvet. Nimestäkin siis tiesi, mistä väki oli lähtöisin.

Tähän maailmaan sijoittui myös ensimmäinen perimätietona säilynyt muistikuva, jossa Kaija oli päähenkilönä.

Kaijan ukki Juho Kohonen oli pudonnut jäihin ja kylmettynyt pahoin, ja riutui koko talven 1925 keuhkotulehduksen kourissa. Pelättiin keuhkotautia, kun sitä oli perheessäkin esiintynyt, ja Yrjö ja Alma alkoivat harkita muuttoa muualle Kaijankin suojelemiseksi. Tehtiin muuttoa viiden kilometrin päähän Nokkalaan. Kaija oli Juho ja Agneta Kohosen ensimmäinen lapsenlapsi ja ukilleen Juholle tärkeä. Hän vetosi muihin muutosta puhuttaessa: ”Mutta tyttöä elkeä viekö pois”, Kaijaa tarkoittaen. Muutto tuli, ja Juho kuoli 50-vuotiaana myöhemmin keväällä 1925.

Kaijan isä Yrjö ei jäänyt maanviljelijäksi, vaan hakeutui parin vuoden kuluttua armeijan palvelukseen Laatokalla Sortavalasta käsin toimineeseen Rannikkotykistörykmentti 3:een. Tästä alkoi Kaijan elämään suuresti vaikuttanut ja suvun piirissä paljon esillä ollut vaihe Valamossa, Mantsinsaarella, ja Mökerikön pikkusaarella. Jos varhaislapsuuden vuosissa oli jo ollut monenlaisia aineksia, oli niitä Valamon vuosissa vielä enemmän. Sen vaiheen hyppään nyt kuitenkin yli.

Toisesta vaiheesta sotavuosina erilaisia kokemuksia kertyi tietysti vielä enemmän. Asuinpaikat vaihtuivat; välirauhan aikana Kaijan kotiperhe oli Liperin Pahapohjassa Saimaan länsirannan puolustustukikohdassa, sitten tultiin takaisin Sortavalaan ja sodan jälkeen sitten Kotkan seudulle. Otan esiin kaksi sotavuosiin liittyvää asiaa. Ensimmäinen on jatkosodan alusta elokuulta 1941 ja siinä voi halutessaan nähdä enteen Kaijasta ja Etelä-Pohjanmaasta. Kaijan varhaislapsuuden mummolat olivat kovien taistelujen näyttämönä Sortavalan takaisinvaltauksessa, kun Tirivaara, Okanmäki ja Voimäki olivat neuvostojoukkojen vahvat linnoitetut puolustusasemat. Suomalaisjoukot monipäiväisessä taistelussa olivat JR58 Etelä-Pohjanmaalta ja JR51 Pohjois-Savosta. Molemmat kärsivät hyökkäyksessä paljon tappioita. SA-kuvista on netistä löydettävissä kuva Kaijan mummolan Nokkalan peltoaukealta Tirivaaraan päin, otettu luultavasti Nokkalan talon pihasta kaakkoon.

Taistelun lopulla neuvostojoukot – jotka olivat pääosin inkeriläisiä, vepsäläisiä ja Vienan ja Aunuksen karjalaisia – onnistuivat irtoamaan Sortavalan eteläpuolelle, vetäytymisreittinä Kaijan toisen mummolan peltoaukea Vatailla.

.... jatkuu

Pekka Simpura 30.6.1951 - 29.4.2019

Pekka Simpura on ollut tärkeä linkki Sukseuran toiminnassa.

Hän perusti tämän KohoKohtia-lehden ja toimi alusta lähtien sen päätoimittajana.

Muutenkin hän on ollut avainasemassa sukuseuran alusta lähtien.

Muistamme kiitollisina Pekan kanssa tekemäämme yhteistyötä.

Jatkuu ...

Sodan lopulla Kaija ja kuusi vuotta vanhempi tätinsä Aune olivat töissä Sortavalan osuuskassassa. Kaijan sisko Ailikin oli jotenkin osuuskassan tuntumassa. Kun kolme neiti Kohosta poseerasi sodan aikana otetussa yhteiskuvassa, saattoi olla, että kaikki eivät aina erottaneet neitejä toisistaan. Aune kirjanpitäjänä teki kesällä evakkomatkinsa matkustaen kuorma-auton lavalla tilikirjojen päällä ensin Savonlinnaan ja sitten Jyväskylään, sortavalaisten pääsijoitusalueelle. Osuuskassaväki oli haluttua työvoimaa ja erilaiset sattumat vaikuttivat siihen, mihin kukin päätyi. Kaija löysi itsensä Laihialta Jakkulan osuuskassasta. Siitä alkoi lähes 80 vuoden mittainen loppuelämä Laihialla, josta löytyi puoliso Reino, jonne kasvoi perhe ja jossa Kaija toimi pontevasti monenlaisissa tehtävissä.

Kolmas vaihe onkin tuo sodanjälkeinen elämä. Kohosen suku oli hajaantunut pitkin maata ja yhteydenpito oli kirjeiden varassa, harvemmin päästiin toisia tapaamaan. 1950-luvun mittaan tapaamismahdollisuuksia tuli enemmän, ja tärkeiksi muodostuivat 50- ja 60-vuotispäivät. Suvun kiistan matriarkka oli Kaijan äiti Alma Kohonen. Tästä asemasta kertoo sattumus joskus 1960-luvulla.

Minä tai jompikumpi sisaruksistani oli sattunut juttelemaan Alma-tädin kanssa ja sinutteli tätä, niin kuin meillä kotona oli kaikkia totuttu puhuttelemaan. Joku vanhemmista serkuista sattui kuulemaan ja kummasteli suureen ääneen: ”Sinuttelitko sinä tati Almaa?” Kaija ei pyrkinyt äitinsä saavuttamaan matriarkan asemaan, mutta hänessä oli kyllä johtajainesta. Pontevana ja aikaansaavana hän oli monella tavoin mukana suvussa ja myöhemmin sukuseurassa, jonka kunniajäseneksi hänet kutsuttiin 2013.

Kaija oli aktiivinen sukuasioissa vielä korkeassa iässäkin, mistä kertovat hänen kokoamansa kirjat Valamon Kohosista ja Laihian Tyykin suvusta, siis Kangasmaista. Uskallan arvella, että hän oli koko maassa ikäluokkansa edistyneimpiä tietokoneenkäyttäjiä vielä 90-vuotiaana.

Tätä muistotilaisuutta edeltävänä iltana puhelimme siskoni Eeva-Maijan luona muistikuvistamme Kaijasta. Toimeen tarttuva, suora ja aikaansaava, Kaija tiesi ja osasi kertoa, mitä pitää tehdä, miten pitää tehdä ja kuka sen parhaiten tekisi. Tämä kuva säilyy varmasti kaikkien jälkeentulevien mielessä.

* * * * *

UUTISIA JÄSENISTÖLTÄMME KOHOSTEN KOHOKOHTIA

Parhaat Onnittelut

Kirsti Hepojoelle

7.6.2023

olleen 80-vuotis-
päivän johdosta
näin jälkikäteen.

ONNEA - ONNEA

Parhaat 70 v. Onnittelut

*Eeva-Maija ja Oiva
Mäki-Maunukselle!*

*He viettivät 70-vuotispäiväänsä
Potsdamissa Saksassa.*

Kristiina Voutilainen

*Parhaat Onnittelut
Sinulle
täyttäessäsi 80 vuotta!*

**Terveiset
Hiidenrannan
Hoivakodista
Nummelasta!**

Toivovat

Pirjo Lehtinen ja
Kalevi Kulma-
vuori

*Kuvassa Jari ja Riitta Kohonen
juhlivat Riitan 75 v. synttäreitä!*

Parhaimmat Onnittelut!

50 v.

Sirkku Lehtinen 25.05.2024

55 v.

Tommi Suonpää 26.10.2023

65 v.

Hanna Ala 01.02.2023
Kari Ala 28.06.2023
Markku Lempinen 24.02.2023

70 v.

Oiva Mäki-Maunus 10.06.2023
Eeva-Maija Mäki-Maunus 07.09.2023

75 v.

Riitta Kohonen 03.03.2023
Pekka Lempinen 04.04.2023
Kirsti Simpura 04.08.2023

80 v.

Kirsti Hepojoki 07.06.2023
Kristiina Voutilainen 01.09.2023
Martti Silvennoinen 21.02.2023

85 v.

Sirkka Suonpää 04.10.2023
Maija-Liisa Ijäs 27.11.2023

Lämpimät Onnittelut kaikille!

POIS NUKKUNEITA

Lämmin osanotto kaikille omaisille.

Toivotamme kaikille jäsenillemme

Onnellista Uutta Vuotta 2024

Hyvät Sukulaiset !

Olemme eläneet yhdessä yli 35 vuotta!
Se on aikamoinen saavutus jo sinänsä.
Näihin vuosiin mahtuu paljon iloja ja suruja,
ne kuuluvat elämään.

Meillä on ollut yhteisiä kokousmuistoja
eri puolelta Suomea. Se on tehnyt elämästäm-
me rikkaamman!

Olemme oppineet tuntemaan uusia sukulaisia,
olemme tutustuneet uusiin paikkoihin,
jotka ovat antaneet meille vaihtelua!

Meillä on yhteinen historia takanamme, joka
antaa meille yhteenkuuluvaisuuden tunteen.
Karjalaan emme enää pääse, emmekä halua.
Se aika on nyt jäänyt lopullisesti taakse ja hyvä
niin! Nyt meidän tulee katsoa eteenpäin ja
pärlätä omillamme!

Kiitämme kuitenkin esivanhempiamme
kaikesta huolenpidosta!

Sortavala muistoinen on meidän kaikkien
menneisyyttä!

Yhteystiedot ja osoitteet:

Pirjo Lehtinen puh. 040-561 2730

Sähköposti:

aune.lehtinen@kolumbus.fi

Tietovisan vastaukset:

Oikea rivi: b c b b a b a b b a

AULANGON NÄKÖTORNILLA

Kirsti Simpura ja Kristiina Voutilainen

